12 plus 1

المعرض الجماعيّ الأوّل لمجموعة WADI

مُنتدى الفنّانات والفنّانين الشباب في صالة العرض للفنون أم الفحم

أمين المعرض: رأفت حطّاب

للعمل الفنيّ دورٌ مرهونٌ بالتغيُّرات اللانهائيّة المُعتمِلة في واقع حياتنا. فالفنّ في المُجمل يُغيّر دوره باستمرار، ليُصوّر في كلّ فترةٍ زمنيّة الشذرات الاجتماعيّة والسياسيّة التي تُشكّل واقع الفترة من ناحية، ويعكس التطوّر الشخصيّ والمعرفيّ والحسيّ عند الإنسان كفرد، من ناحيةٍ أخرى. لقد أخذ الفنّ على عاتقه مهمّةً غير هيِّنة في تبديد عتمة وعي المُتلقّي بالواقع الحاليّ والآنيّ.

يُمكننا القول إنّ مصدر الاستقرار الوحيد بالنسبة للإنسان هو نِتاجٌ داخليّ لا مُجتمعيّ. لذلك، على الفنّان أن يمتلك القدرة على العيش في هذا العالم، مُتجنّبًا الخضوع لقسريّة القوالب التربويّة والثقافيّة والدينيّة واللغويّة والمجتمعيّة، فيحذر الوقوع في أسرها، ساعيًا لإدارة حوار مباشر مع الواقع. وكي يتسنّى له ذلك لا بُدّ من أن يتّخذ دور المُراقِب والراصِد (observer)، بمعنى أن يكون جزءًا من هذا الواقع دون الانخراط الفعليّ فيه. ولا ننسى أنّ ما يسبق مرحلة تمرّد الفرد على الأعراف والمعايير الاجتماعيّة، هو التمكُّن منها والإلمام بقواعدها، للخروج عليها. ينطبق هذا المبدأ على الفعل الفنيّ، الذي تتمثّل وظيفته في الابتكار، لا في إعادة تدوير المألوف.

يضمّ المعرض الجماعيّ الأوّل لمجموعة WADI أعمال 12 فنّانة، وفنّانًا واحدًا. تنشغل مُعظم هذه الأعمال بمكان الفرد ومحلّه في المجتمع، بالاعتماد على تجارب شخصيّة مُتمخّضة عن منظومة العلاقات بين الفنانة ومُحيطها [بما أنّ الأغلبيّة في هذا المعرض نسائيّة، وكذلك المضامين، فقد استُخدمت صيغة التأنيث في هذا المقال]، ابتداءً من تأمّل الذات الفرديّة الماديّة، وانتهاءً بتمثيل المآسي والكوارث الاجتماعيّة التي تدعو المُتلقّي إلى عمليّة الإصغاء إلى صوت "الآخر"، سواءً كان هذا الآخر امرأةً أو رجلاً. كلّ هذا بالتوازي مع استحضار الماضي، بكلّ ما ينضوي عليه من الميثولوجيا (الأساطير) وطقوس العبادة التي مركَزَت النساء في الوسط، في فترة ما قبل المجتمع الأبويّ- البطريركيّ.
اثنتا عشرة فنّانة وفنّانًا في هذا المعرض، من فلسطينيي الداخل الإسرائيليّ، يطرحن في أعمالهنّ الفنيّة مسائل كالهويّة والطبقة الاجتماعيّة والقمع السياسي والجندريّ (الجنسانيّ)، وذلك من خلال استكشاف الحيّز الجغرافيّ والحيّز الماديّ على حدٍ سواء. فقد أخذن على عاتقهنّ مهمّة تحدّي الأعراف الاجتماعيّة المُتأصّلة فيهنّ ككائنات إنسانيّة أو بالأحرى كنساء، من خلال العمل الفنيّ. فبواسطة النصوص والتصويرات أثارت هذي الفنّانات التساؤلات حول النظام الذكوريّ في المجتمع العربيّ. تحديدًا تلك التساؤلات التي ترتبط بالمفاهيم الإستاطيقيّة والجماليّة.
للوهلة الأولى تبدو هذه المضامين المطروحة وكأنّها فعلُ احتجاجٍ أو انتقاد، ولكنّها في واقع الأمر ليست إلاّ فضًّا وتجاوُزًا للحدود المُقرّرة. الأمر الذي كان ليستحيلَ لولا العمل الفنيّ، الذي يعمل بدوره كوسيط، وبالتالي يعطي نوعًا من الحماية للمُبدع، ويبرّر الفعل الفنيّ.

البحث عن الإمكانات الداخليّة الكامنة هو طريقٌ طويل لإحلال التغيير. في هذه الحالة، يصبح التطوّر الشخصيّ للفنّان عملاً واعيًا يستطيع الفرد من خلاله أن يُدافع عن فضائله وعيوبه، وأن يصمد في وجه المُعاناة والعوائق التي ينصبها الواقع في طريقه، لأنّ الإبداع الفنيّ ليس إلاّ نِتاجًا للتجارب والخبرات.

يسعى هذا المعرض إلى خلق فضاءٍ جديد بديل، وربّما آمِن، يستطيع فيها الجميع التعبير عن أنفسهم دون قيود اجتماعيّة جائرة وقهريّة، وإثارة التساؤلات حول الحق في تقرير المصير دون خوف وارتياب. من خلال العمل الفنيّ، يسعى المُبدعون إلى الحرّية والتحرُّر سواءً من الصدمات الشخصيّة أو من التجارب التي تُمثّل شريحةً أكبر من الناس. والحديث هنا عن عمليّةٍ تنطوي على الألم والتكيُّف طويل المدى، من خلال إثارة السؤال: "ما هو دور العمل الفنيّ؟".

12 plus 1

תערוכה קבוצתית ראשונה של קבוצת WADI,

פורום האמניות/ים הצעירות/ים של הגלריה לאמנות אום אל-פחם

אוצר: ראפת חטאב

תפקידה של יצירת האמנות משתנה לפי השינויים האין-סופיים שמתרחשים במציאות חיינו. האמנות משנה תדיר את תפקידה, ובכל תקופה היא משקפת את הפרגמנטים החברתיים-פוליטיים המרכיבים את המציאות מחד גיסא, ואת ההתפתחות האישית, התודעתית והרגשית של כל אדם כאינדיווידואל, מאידך גיסא. המשימה שנועדה לה קשה במיוחד: להעיר את המודעות הרדומה של הצופה אל מציאות הכאן והעכשיו.

אפשר לומר שמקור היציבות היחיד של האדם הוא פנימי ואינו תוצר חברתי. לכן על האמן להיות מסוגל לחיות בעולם בלי להיות שבוי בתבניות הנובעות מחינוך, תרבות, דת, שפה וחברה; עליו להיות בעמדת משקיף (observer) המנהל דיאלוג ישיר עם המציאות – להיות חלק בלי לקחת חלק. קודם שהאדם מתחיל למרוד במוסכמות ובהתניות החברתיות עליו ללמוד אותן ולהכיר אותן היטב. עיקרון זה חל גם על מעשה האמנות, שתפקידו לחדש ולא למחזר את המוכר.

בתערוכה מוצגות יצירות של 12 אמניות ואמן. רוב היצירות עוסקות במקומו של היחיד בחברה ומתבססות על חוויות אישיות במערכות היחסים שבין האמנית לסביבתה, החל בהתבוננות בעצמי-האישי-הפיזי וכלה בשיקוף טרגדיות חברתיות, המזמנות את הצופה לתהליך של הקשבה לקולה של האחרת ולקולו של האחר, בד בבד עם התייחסות לעבר, למיתולוגיה ולפולחנים שבהם היו הנשים במרכז, בתקופה הקדם-פטריארכלית.

האמניות והאמן בתערוכה הם פלסטינים ופלסטיניות אזרחי ישראל, שבאמצעות עשייה אמנותית מתמודדים עם שאלות של זהות, מעמד-חברתי ודיכוי פוליטי ומגדרי, דרך חקירה של המרחב הגיאוגרפי והמרחב הפיזי כאחד. המשימה שקיבלו על עצמם ביצירתם היא לאתגר את המוסכמות החברתיות אשר טבועות בהם כ(א)נשים, ובאמצעות טקסט ודימוי הם מעלים שאלות בנוגע לפטריארכיה בחברה הערבית, המשפיעות על תפיסות הקשורות לאסתטיקה.

פעולות שבמבט ראשון נראות כאקט של מחאה או כביקורת הן למעשה מתיחת גבולות שלא הייתה מתאפשרת ללא יצירת האמנות, אשר מתפקדת כמתווך וכך מעניקה מעין הגנה ליוצר ומצדיקה את המעשה האמנותי.
החיפוש אחר הפוטנציאל הפנימי הוא דרך ארוכה של שינוי והשתנות. במקרה זה, ההתפתחות האישית של האמן חייבת להיות מעשה מודע שבמהלכו היחיד יכול לעמוד על מעלותיו ופגמיו ולעמוד בכאב ובקשיים שהמציאות מציבה בפניו, מכיוון שהיצירה היא תהליך של התנסות.

התערוכה מבקשת ליצור מרחב חדש, אלטרנטיבי ואולי גם בטוח, שבו כל אחד ואחת יכולים לבטא את עצמם ללא ההגבלות החברתיות המדכאות ולהעלות בלא חשש שאלות של הגדרה עצמית. דרך היצירה מבקשים היוצרים להגיע לחירות, לשחרור מטראומות אישיות או מחוויות המייצגות קהלים רחבים יותר. מדובר בתהליך שכרוך בכאב ובהתמודדות ארוכת-טווח ומעלה את השאלה "מה תפקידה של יצירת האמנות?".

12 plus 1

The first group exhibition of the WADI Forum of Young Artists at the Umm el-Fahem Art Gallery

Curator: Raafat Hattab

The role of a work of art changes commensurate with the innumerable changes that occur in the realities of our lives. Art continually revisits its role, reflecting in each period the sociopolitical fragments of which the reality is composed, on the one hand, and the personal, sentient, and emotional developments of each person as an individual, on the other. The task that art undertakes is especially difficult: to awaken the viewer’s slumbering awareness of the reality of the here-and-now.

One may say that an individual’s stability has only an internal source and is not a social product. Therefore, an artist must be able to live in the world without becoming the captive of patterns flowing from education, culture, religion, language, and the society. She or he must maintain the

position of an observer who dialogues with reality directly—being part without taking part. Before one begins to rebel against social conventions and patterns, one must study them and get to know them well. This principle also applies to the act of art, the role of which is to produce new contents and not to recycle familiar ones.

At this exhibition, the works of twelve female artists and one male artist are presented. Most of them concern the place of the individual in society and are based on personal experiences in the artist's relations with her environment, starting with contemplation of the individual / personal / physical ambiance and culminating with the reflection of social tragedies that usher the viewer into a two-edged process: listening to the voices of the female others and the male other and, concurrently, relating to the past—to pre-patriarchal mythologies and rituals in which women were central.

The artists at the exhibition—"12 Plus 1"—are Palestinian citizens of Israel who use the medium of art to cope with questions of identity, social status, and political and gender repression by investigating the geographic and the physical space as one. The mission that they have made their own by producing art is to challenge social conventions that are embedded in them as individuals and, by means of text and image, ask questions that pertain to patriarchy in Arab society and influence aesthetic outlooks.

Actions that seem at first glance to be protests or criticism are, in fact, acts of boundary-drawing that would not be possible without the creation of art that serves as a mediator and, accordingly, provides the artist with a defense of sorts and justifies the artistic act. The search for inner potential is a lengthy one that involves change and self-change. In this case, the artists' personal development must be a conscious act, in the course of which they may assess their virtues and flaws and endure the pain and the hardships that reality places in front of them, because producing art is a process of self-testing.

The aim of the exhibition is to create a new space, an alternative and perhaps also a safe space, in which individuals may express themselves without repressive social limitations and ask, fearlessly, questions about self-determination. By producing art, the participants wish to free themselves, liberate themselves, from personal traumas or experiences that represent wider communities. The process at issue involves long-term pain and coping that evoke the question, "What is the role of a work of art?"